DE STEMVORK

DECEMBER 1956

Orgaan voor en van de
SPREKERS VAN HET
HUMANISTISCH VERBOND

REDACTIE:
C. H. SCHONK, Bouwerstr. 14, DEVENTER
Telefoon 5331

ADMINISTRATIE:
Bleyenburgstraat 1, UTRECHT
Telefoon 10163

DE KERKEN ZITTEN ERMEE... MAAR OOK WIJ !

In "Dux" [1], het katholieke maandblad voor de vrije jeugdvorming, schrijft Dr. Fortmann een artikel over de noodzaak van vernieuwing in het apostolaat. Het zit teveel vast aan oude vormen en methoden en spreekt de jeugd, en ook grote groepen van ouderen, niet meer aan.

> "Zij vragen om een godsdienst die eenvoudig is, d.w.z. waarin de essentialia duidelijk naar voren komen, die hun vrijheid laat tot persoonlijke beleving en waarin niet alles tot in kleinigheden is gedecreteerd. Zij vragen dat die godsdienst tot hen zal komen in een taal die aan hún levensgevoel is aangepast."

In een bespreking van radio- en televisie-uitzendingen zegt Dr. Fortmann:

> "Er zullen wel mensen zijn die de klassieke en klare theologie, met distincties en al, zonder moeite opnemen. Maar er zijn ook vele anderen, jongeren en ouderen, die daarvoor te zeer in levensvragen verstrikt, te argwanend, te onrustig zijn, of die alleen maar liever denken in situaties dan in abstracta. Voor hen is een soort "veld-theologie" nodig, meer dan "laboratorium-theologie" (waarop zij overigens moet steunen). Voor deze doodgewone mensen zou de verkondiging een nieuwe concretisatie, vlees en beenderen moeten krijgen in uitzendingen die dwingen tot luisteren omdat ze "life" zijn, inhaken op de situaties waarin mensen leven."

Voor ons liggen de zaken wel ánders, en toch soortgelijk. Ook wij staan voor de vraag hoe we ons humanisme aan de "doodgewone mensen" brengen en bewust maken. Ook voor ons zijn er mensen die "vragen om een humanisme dat eenvoudig is, d.w.z. waarin de essentialia duidelijk naar voren komen." Zeker, ook bij ons zijn er mensen "die de klassieke en klare "humanologie", met distincties en al, zonder moeite opnemen." Maar ook voor ons zijn er vele anderen, jongeren en ouderen, "die alleen maar liever denken in situaties dan in abstracties". Ook wij hebben, menen we, voor de benadering van de "gewone" buitenkerkelijke mens nodig, een "veld-humanologie", (die overigens op een "laboratorium-humanologie" moet steunen) waarin we minder abstract en meer "life" zijn, waarin we meer "inhaken op de situaties waarin mensen leven". Het is voor onze sprekers en voor ons Verbond geen eenvoudiger opgave dan voor de kerken. En het geldt zeker niet alleen voor radio- en televisie-uitzendingen, maar evenzeer voor spreekbeurten en andere vormen van contact.

Wij hebben aan het vraagstuk reeds aandacht besteed in het rapport "Mens en Verbond" en dit rapport blijve een voortdurende bron van inspiratie voor besturen en sprekers. Maar we zijn er nog niet, al zouden we voorbeelden van geslaagde pogingen in radiolezingen en andere toespraken kunnen geven. Zoals ook Dr. Fortmann voorbeelden van geslaagde pogingen aanhaalt en zegt dat hij "met bewondering denkt aan de maandelijkse I.K.O.R.-uitzending van het Radio-Zondagsblad "De open deur", die systematisch uit-

[1] Dr. H.M.M.Fortmann. Dux, no. 8-9, augustus-september 1956.

gaat van de gebeurtenissen en ervaringen in het dagelijks leven."

Aan het slot van zijn artikel geeft Dr. Fortmann de volledige tekst van een I.K.O.R.-uitzending van Ds. Klijn. Ze is te omvangrijk om over te nemen, maar het doorlezen overwaard. Het tijdschrift kan worden aangevraagd bij ons Centraal Bureau. We geven hier slechts Dr. Fortmann's inleiding ertoe:

> - Men zal zien: de opbouw is allereenvoudigst (tenminste nadat hij eenmaal is uitgedacht): een cabaretliedje, dat aandacht trekt door zijn inhoud - een stukje "theorie", ten dele critisch commentaar op dat liedje - drie "life" situaties - weer een stukje "theorie", waarin de evangelische boodschap doorklinkt (maar eerst nu, nadat de hoorder is voorbereid doordat er een levensvraag aan hem is voorgelegd in een levensechte kontekst) - en ten slotte een psalmtekst, Gods eigen woord en antwoord. -

Het thema is het menselijke leed. De "life" situaties geven het aan in een man, die ontslag uit zijn betrekking heeft gekregen; een jongen die voor z'n examen is gezakt; een man die zijn a.s. vrouw door een verkeersongeluk verliest. "Drie mensen die we hardop horen tobben". Daaraan knoopt Ds. Klijn zijn godsdienstige beschouwingen vast.

Zijn "theorie" en de onze, verschillen. Zijn methodiek zou ook de onze kunnen zijn. Men kan in abstracto spreken over bijvoorbeeld "De functie van het leed". Het wordt pas levensecht en voor vele mensen verstaanbaar, als men aanknoopt bij het leven zelf.

-o-o-o-

NOTEERT U VAST !!

Op zondag 16 juni 1957 hebben we onze jaarlijkse sprekersconferentie. Noteert U die vast in Uw agenda. We waren de vorige maal wat laat met de aankondiging van de datum, waardoor verschillende sprekers die dag tot hun spijt reeds bezet waren. Vandaar dat we de datum reeds nu hebben bepaald. Maar noteert U dan vast!

-o-

BEOORDELING VAN SPREKERS

Op onze laatste sprekersconferentie is de wens uitgesproken en vrij algemeen ondersteund, om te komen tot de een of andere vorm van beoordeling van de sprekers door de Gemeenschappen waarin zij zijn opgetreden.

Deze wens is voortgekomen uit de ernstige wil van de sprekers om zich zoveel mogelijk bij de wensen van de Gemeenschappen aan te sluiten en evenzeer uit de behoefte tot zelfcorrectie bij de sprekers, die uit opbouwende kritiek graag lering zouden trekken.

Het dagelijks bestuur van het Verbond heeft zich met deze wens uitvoerig beziggehouden en er nochtans geen oplossing voor kunnen vinden, die met de ons ten dienste staande middelen uitvoerbaar zou zijn.

Een beoordeling door de Gemeenschapsbesturen zou al veel zorg en tijd vereisen, zowel van deze besturen als van het Centraal apparaat, terwijl het eigenlijke doel nog niet zou worden bereikt. Het zal de sprekers namelijk niet in de eerste plaats gaan om het oordeel van de min of meer ervaren bestuurders, maar om dat van de gemiddelde bezoeker.

Dit oordeel zal overigens zeer uiteenlopen, zodat alleen een vrij grootscheepse enquête voldoende materiaal zou kunnen opleveren om tot representatieve gemiddelde oordelen te komen. Voor zo'n enquête ontbreken ons vooralsnog de middelen.

We voegen er nog aan toe, dat zo'n enquête, gesteld dat zij kon worden uitgevoerd, ons ook nog weinig zou leren omtrent een nog verder strekkend doel. Zij zou ons namelijk wel inzicht kunnen geven in het oordeel van onze huidige toehoorders, die in bepaalde zin een reeds geïnteresseerd publiek vormen, maar ons nog onvoldoende zeggen over een vraag, die ons toch ook bezig houdt, nl. de vraag hoe we zo zouden kunnen spreken, dat ook de thans nog niet geïnteresseerde buitenkerkelijken worden geboeid.

Om althans toch iets te ondernemen, beginnen we in dit nummer van "De Stemvork" met een serie interviews met luisteraars, waarbij we alweer aan de beperking gebonden zijn, dat alleen die luisteraars een oordeel kunnen geven, die onze bijeenkomsten vrij regelmatig bijwonen, en dus behoren tot de reeds geïnteresseerde groep. Bovendien laat deze vorm geen beoordeling van bepáálde sprekers toe, zodat in dit opzicht niet rechtstreeks aan de wens der sprekers wordt voldaan. Maar mogelijk kunnen we er toch enige lering uit trekken, in 't algemeen, en iedere spreker voor zich. Het is op z'n minst interessant.

-o-o-o-

ALS LUISTERAARS SPREKEN. I

Sprekers zullen belangstelling hebben voor de reacties van hun luisteraars. Wellicht zijn er aanwijzingen in te vinden, waarmee zij hun voordeel kunnen doen. Wij hebben daarom een aantal mensen, die onze bijeenkomsten min of meer regelmatig bezoeken, geïnterviewd. We kozen daartoe op vrijwel willekeurige wijze "gewone" leden van het Verbond en opzettelijk geen bestuurders of functionarissen, die midden in het Verbondswerk staan. Ook dan nog moet men er bij de beoordeling van hun meningen rekening mee houden dat zij, alleen al door het feit van hun min of meer regelmatig bijeenkomstenbezoek, een tot op zekere hoogte selecte en geïnteresseerde groep vormen. Hun oordelen lopen uiteraard sterk uiteen, maar wellicht zijn er tegelijkertijd algemene tendenties in te onderkennen, die voor onze aanpak van belang kunnen zijn. Elke geïnterviewde heeft er in toegestemd, dat zijn initialen en zijn beroep worden vermeld .

MAN EN VROUW ZUN HET NIET HELEMAAL EENS.

De Heer en Mevr. K. te H. De Heer K. is technisch opzichter; Mevr. K. was voor haar huwelijk onderwijzeres.

Ze zijn nog maar kort lid. Ze kunnen nog maar over één seizoen meepraten. De Heer K. is nogal opgetogen. Hij gaat graag naar de Verbondslezingen toe. Hij heeft er nog niet een overgeslagen. Wel heeft hij nog wensen:
- Onze sprekers moesten dieper ingaan op allerlei problemen, die met het humanisme samenhangen. Zij zouden b.v. de problemen die in onze diverse rapporten zijn behandeld, grondig moeten bespreken. -

Mevrouw voelt daar niet zoveel voor. Zij is minder bevredigd en kon er niet toe komen alle bijeenkomsten bij te wonen.
- Wat hebt U er dan gemist? -
- Dat is niet zo gemakkelijk te zeggen. Maar 't doet me allemaal zo weinig. Laatst heb ik bij een trouwplechtigheid van een vriendin een dominée gehoord. Een heel vrijzinnige, en de godsdienst kwam er eigenlijk maar weinig aan te pas. Maar hij sprak zo echt menselijk. Over de gewone dingen van het leven. Zo, dat de mensen met meer moed naar huis gingen dan ze gekomen waren. Dat is het, geloof ik, wat ik mis.
- Maar jij voelt die dingen nu eenmaal anders aan -, richt ze zich tot haar man.
- Het leek even of we ons op glad ijs gingen bewegen, maar ietwat onverwacht sluit de man zich bij z'n vrouw aan. Zelf had hij een sterke behoefte aan intellectuele verdieping en hij wil ook materiaal van de sprekers om met anderen het gesprek over humanisme te kunnen voeren. Hij vindt dit altijd nog moeilijk.
- Maar ik kan het met mijn vrouw eens zijn -, zegt hij, - je moet er een steun in vinden voor het leven. -
- Hoe bedoelt U dat? -

Hier neemt mevrouw het weer over:
- Je moet iets "meekrijgen". 't Is zo vaak dat je de spreker hebt aangehoord. Dat het je al of niet heeft geïnteresseerd. En dat het, als je weggaat, weer van je afvalt. Zoals ik het al zei: Het heeft je niets "gedaan". Je moest je eigenlijk na afloop gedrongen voelen om er over na te praten. -
Meneer K. voert een ander thema aan:
- Mijn bezwaar is wel -, zegt hij, - dat er op onze bijeenkomsten, althans in onze gemeenschap, zo weinig mensen komen en dat het dan nog meest ouderen zijn ook. Ik zou zo graag willen, dat we dat konden doorbreken.-
- Dacht U dat we dat zouden bereiken als onze sprekers onze rapporten diepgaand zouden behandelen, zoals U wilde? -
- Nee, dat geloof ik eigenlijk niet. Ik heb een paar maal kennissen naar een bijeenkomst meegenomen, maar die vonden het zo al te moeilijk. Ik kon ze later niet meer meekrijgen. -
Mevrouw geeft van haar instemming blijk; ze weet er nog van.
- Mogen we 't zo samenvatten? : We hebben beiden nodig, intellectuele verdieping, waar Uw man zo'n behoefte aan heeft, èn een woord dat wat te zeggen heeft tot het gemoed? -
- Ja, en dan zou ik nog willen, dat de sprekers ook duidelijk richtlijnen gaven voor 't praktische leven. Hoe realiseer je nu het humanisme in de economie, in de politiek enz.? -, zegt de man.
Daar was de vrouw het verstandelijk mee eens, maar emotioneel sprak haar dit weer minder aan.

WAT WEET IK VAN FREUD EN NIETZSCHE ?

Mevrouw v.T.-F. te E. Voor haar huwelijk technisch tekenares van beroep.

Mevr. v.T. bezocht vroeger de bijeenkomsten van het Verbond vrij regelmatig. Tegenwoordig komt ze er weinig meer. Ze vindt er niet wat ze zoekt. Ze zal zeker lid blijven van het Verbond. Dat voelt ze als een stuk van haar verantwoordelijkheid. Maar de lezingen trekken haar niet. Alleen de familiedagen in de zomer, die zal ze nooit verzuimen. Daar vindt ze iets gerealiseerd van de menselijke verbondenheid, waar 't haars inziens toch om gaat.
- Mag ik eerlijk zeggen wat ik van de Verbondslezingen vind? -, vraagt ze.
- Natuurlijk, dat wilden we juist graag horen. -
- Dan moet ik zeggen, dat ik de onderwerpen dikwijls veel te zwaar vind. Te wijsgerig en ook vaak te historisch naar mijn smaak. De lezingen vragen over het algemeen een veel te hoge graad van schoolse ontwikkeling. De sprekers gaan er meestal van uit dat iedereen alles weet van literatuur en wijsbegeerte. Ze hebben het over Freud en Nietzsche, maar wat weet ik daarvan af! -
- Nee, maar zo zou U misschien wat over ze te weten kunnen komen, probeer ik voorzichtig.
- Dat zou zeker kunnen als er een speciale lezing over Freud b.v. zou worden gehouden. Maar zo bedoel ik het niet. Ik bedoel, dat de sprekers allerlei namen en begrippen gebruiken en dan denken, dat wij leken, die zo maar begrijpen. Zij spreken over dingen die hun beroepshalve of door hun bijzondere belangstelling vertrouwd zijn en dan vergeten ze dat de toehoorders daar weinig of niets van weten. -

Ze probeert te preciseren en samen te vatten en zegt dan karakteristiek:
- Waar de spreker begint, is voor mij al het eind.-
En ze vervolgt:
- Zo is het geloof ik, beslist niet alleen bij mij. Men doet wel vaak of men alles begrepen heeft, maar uit de gesprekken achteraf bleek mij toch wel, dat dit lang niet altijd het geval is. Dan bleken er veel meer te zijn die het niet konden verwerken. -
Ook uit de discussies na de inleidingen meent ze dit te kunnen concluderen, als ze zegt:
- Hoewel ik van discussie na een inleiding houd, vind ik toch dat de zware betogen zich daar niet toe lenen. De discussies zijn dikwijls onbevredigend, weinigzeggend en gaan langs de hoofdzaken heen. -
Mevrouw v.T. is niet alleen kritisch. Ze wil ook graag proberen aan te geven hoe 't naar haar mening anders zou moeten. Hoewel ze dit moeilijk vindt.
- De onderwerpen -, zegt ze dan, - zouden meer afgestemd moeten zijn op actuele gebeurtenissen en de vragen van deze tijd. -
Ze noemt de automatisering (waarover ze een lezing hadden gehad die veel belangstelling trok en waarover ook een levendige discussie ontstond); de problemen van het verre Oosten, en dan niet van de zoveelste dynastie voor Christus, maar die van tegenwoordig: het rassenvraagstuk, de Verenigde Naties enz. Ook: vrije tijdsbesteding, film, televisie enz.
Verder komt ze niet, voor wat de onderwerpen betreft. Wel heeft ze ook ideeën over andere wijzen van samenzijn:
- Zouden er niet eens bijeenkomsten met muziek, voordracht, film enz. gevuld kunnen worden, eventueel gecombineerd met een toespraak? Het zou ook de sfeer ten goede kunnen komen, want die blijft bij een lezing alleen, toch maar kil. En waarom zouden we niet zo maar eens samenkomen om de mensen met elkaar te laten praten, over koetjes en kalfjes desnoods. Dan komt er een band tussen de leden van het Verbond. -

IK ZAL GEEN VERBONDSBIJEENKOMST OVERSLAAN!

De Heer V. te N., Kunsthandelaar.

- Dat heb ik U gauw gezegd, hoe ik over de bijeenkomsten van het Verbond denk -, zei de Heer V. mij op mijn vraag. - Ik ben daar in één woord enthousiast over. Ik ben nu twee jaar lid, maar 't spijt me alleen dat ik niet eerder van het Verbond heb geweten. Sinds mijn lidmaatschap heb ik niet een bijeenkomst overgeslagen, behalve dan toen ik een keer in 't buitenland was. -
- Waarom waardeert U de bijeenkomsten zo? Welke betekenis hebben ze voor U? -, vroeg ik toen.

- Ja, dat wordt al iets moeilijker te beantwoorden, maar 'k wil proberen het U te zeggen. Kijk eens, ik kom uit een sterk godsdienstig milieu, maar daar heb ik mij al vroeg van los gemaakt. En wat mij nu het meeste heeft getroffen in het Verbond is, dat de sprekers eigenlijk mijn eigen gedachtenleven tot uitdrukking brengen. Telkens vind ik in de woorden van de sprekers als 't ware mijn eigen opvattingen terug. Dat geeft een soort geestesgemeenschap, die je graag naar de bijeenkomsten doet gaan. -

De Heer V. vertelt nog dat hij van nature filosofisch van aard is en dat ook dat wel zal meespreken bij zijn warme interesse voor de lezingen van het Verbond.

- Een ding is jammer -, vindt hij, - ik ben er van overtuigd dat er veel meer mensen zijn, die denken zoals wij. Zij zouden de weg tot het Verbond ook moeten vinden. Maar over 't algemeen is het ontwikkelingspeil van de mensen te laag. -

- Hoe bedoelt U dat? -

- De mensen zijn er niet aan toe om de Verbondslezingen te kunnen volgen. Voor de gewone man liggen ze te hoog. -

- Zou U kunnen aangeven, hoe we die "gewone man" dan zouden kunnen bereiken? -

- Nee, zo direct aangeven kan ik dat niet, maar ik heb toch het stellige gevoel, dat er wel een weg zal zijn.

-o-

Uit de Regeringsverklaring.

- De Regering wil (echter) met nadruk stellen, dat zij er zich van bewust is, dat wij leven in een wereld van omvorming, waarin het meer dan ooit aankomt op de geestelijke krachten in ons volk. Zij zal alles in het werk stellen om naar haar vermogen de versterking daarvan te bevorderen.

Bij alle diepgaande verschillen van inzicht hebben wij de wil gemeen de geestelijke vrijheid, en de waardigheid der menselijke persoonlijkheid te handhaven en ons volk te doen zijn een eenheid in verscheidenheid. -

Minister-President Dr. W. Drees
in de Regeringsverklaring van
23 okt.1956 in de Tweede Kamer.
Handelingen Dl.I '56-'57 p. 25.

VARIA EX CATHEDRA

Mono-drama. -

Het is beslist mijn voorkeur, slechts waardering te hebben voor sprekers die hun emoties onder contrôle kunnen houden tijdens hun voordracht.

Waarschijnlijk omdat ik meermalen diep in de penarie heb gezeten door de taal des harten die tot resultaat had dat slechts de vertolker ervan onderste boven dreigde te geraken als gevolg van de hem overspoelende gevoelens.

Zo was het jaren geleden, toen we als kinderen werden ingeleid in de wereld der kleurige bijbelse verhalen. Het verhaal van Jozef die door zijn boze broederen in de put belandde, verwekte bij de verhaler overvloedige tranen, die door de moeizame zinnen heen, werden gebet met een witte zakdoek.

De bedruktheid die zich hierdoor aan ons meedeelde, hield zich in stilte meer bezig met de angstige vraag hoe wij hier weer uit zouden komen, dan Jozef uit zijn put.

Later geschiedde iets dergelijks.

Een vriend luisterde de kostbare uren van samenzijn in donkere bezettingstijd op met een voordracht uit de brieven van Rosa Luxemburg.

De levensmoed van deze vrouw ontging ons, en werd verdrongen door de dramatische monologg van de verteller die in innerlijke smartgevoelens een eigen leven stond te leiden waarmee we ten zeerste waren begaan.

We (her)kennen ze wel meer, de mensen die zichzelf vanuit de sensibiliteit nog altijd iets meer geestelijk gewond achten dan de figuur waarover zij spreken.

En met innig medelijden zijn de toehoorders gedoemd om op de tenen door de nooduitgang de zaal te verlaten, op zoek naar gelijkgestemden voor passend rouwbeklag. --

d'See-uyl.

-o-o-o-

HET GESPREK IN DE GROEP

VRAGEN VOOR LEIDERS VAN GROEPEN

Inzicht in de aard van het leiderschap is van zoveel betekenis voor groepsleiders dat het zijn nut heeft meer dan één mogelijkheid te zoeken er over na te denken.

In mijn vorige artikeltjes werd een houvast voor zulk nadenken gegeven door een analyse van de rollen die leden in een groep kunnen vervullen. Met deze rollen voor de geest kon het leiderschap worden omschreven als een functie van de groep. De onderstaande stellingen zijn bedoeld als een andere mogelijkheid, leiderschap kritisch te beschouwen, zowel het eigene als dat van anderen.

De stellingen hebben geen andere bedoeling dan het uitlokken van kritisch denken over leiderschap. Vele groepsleiders vóór U moesten over dezelfde problemen denken en ermee klaarkomen. Wellicht is de kwaliteit van Uw leiderschap ook ten nauwste verbonden met Uw mening over de onderstaande stellingen.

De belangrijkste factor in de productiviteit van de groep is de kennis van de leider.	De belangrijkste factor in de productiviteit van de groep is de mogelijkheid die elk groepslid verkrijgt zijn of haar kennis in te brengen.
De leider weet meestal beter dan de groep welke doeleinden de groep moet bereiken.	De doeleinden die de groep zichzelf heeft gesteld zijn op den duur voor elke groep de beste.
De beste groep is die waarin elk lid zich vrij gevoelt leiderschap uit te oefenen.	Alle groepen hebben behoefte aan één iemand die leiding geeft.
De leider moet zeggenschap over de groep hebben.	Zeggenschap over de groep behoort bij de groep te berusten.
Een goede groep is er een waarin de leden altijd vrij zijn met de leider van mening te verschillen.	De leider doet er niet goed aan, toe te staan dat zijn ideeën te dikwijls worden bekritiseerd.
De leider moet trachten de verschillen tussen zijn positie in de groep en die der groepsleden zo klein mogelijk te maken.	Aan zijn positie ontleent de leider meer rechten dan de leden.
De meeste mensen zijn eigenlijk weinig capabel om zelf mee te doen aan een groepsgesprek.	Van elke deelnemer mag worden verwacht dat hij een waardevolle bijdrage tot het groepsgesprek kan leveren.

Een goed leider zal het prettig vinden indien de groepsleden afhankelijk van hem zijn en deze afhankelijkheid gebruiken om de groep iets te laten leren

Als de leider tot de groep in een gezagsverhouding staat dan zullen de leden niet zo vrij aan het gesprek deelnemen, als wanneer dit niet het geval is.

De wens tot afhankelijkheid is de mens aangeboren en daarom vindt hij het prettig indien zijn denken wordt geleid door hen die meer weten dan hijzelf.

Een goed leider streeft er naar afhankelijkheid van hem zo klein mogelijk te maken.

Een goed leider maakt gebruik van zijn gezagsverhouding tot de groep, als hij het maar met de nodige wijsheid doet.

De wens tot afhankelijkheid wordt de mens bijgebracht, zijn verlangen is er op gericht onafhankelijk van anderen te zijn.

R. Beumer.

-o-o-o-

VOETBAL EN DISCUSSIE.

Tussen voetbal en discussiëren bestaan - hoe vreemd het op het eerste gezicht ook moge schijnen - vele punten van overeenkomst: bij beide ziet men nogal eens schijnbewegingen; bij beide zijn de gemoederen dikwijls verhit; bij beide wordt het doel nogal eens voorbijgeschoten; bij beide doet men soms weinig met zijn kop en bij beide is het samenspel vaak zoek. Zo treft men ook het "op de man spelen" niet alleen op het groene veld, doch evenzeer rond de groene tafel aan. Dit kan verschillende vormen aannemen, maar het duidelijkst komt deze "techniek" van "eerst de man en dan de bal" wel naar voren in het "persoonlijk worden".

Dr. A.F.G. van Hoesel
in Zindelijk denken,
2e dr. p. 148.

-o-

INDRUKKEN VAN EEN DEELNEMER AAN EEN GROEPSGESPREK

De onlangs opgerichte Gemeenschap Tilburg van het Humanistisch Verbond maakte voor het eerst kennis met het groepsgesprek, (naar ik meen met de wat strakkere vorm ervan: het leergesprek).

Gaarne wil ik als deelnemer aan dit gesprek proberen weer te geven, welke indruk de bijeenkomst op mij en de anderen heeft gemaakt.

Voor de aanwezigen was het groepsgesprek iets heel nieuws, want tot nu toe waren zij gewend aan de gebruikelijke lezingen.

Besproken werd de vraag: - Wat is Humanisme? -

Aangezien de meesten nog maar kort lid zijn van het Verbond, was dit een actueel onderwerp. Speciaal voor onze afdeling, was het aantrekkelijke van de bijeenkomst hierin gelegen, dat men zelf moest zien een antwoord te vinden op de in de loop van het gesprek gestelde vragen. Het zal de gespreksleider misschien niet zijn meegevallen om de mensen mee te krijgen, hij heeft toch weten te bereiken dat er een gemeenschappelijk gesprek ontstond en dat de conclusies het resultaat waren van gezamenlijke inspanning.

Veel mensen voelden zich in het begin enigszins teruggetrokken. Zij waren bang voor de vragen die op hen werden afgevuurd, vrezende geen goed antwoord te kunnen formuleren. In 't begin vonden we 't"griezelig", vertelden veel deelnemers. Ook een zekere angst om eigen gevoelens bloot te moeten leggen, weerhield hen aanvankelijk om rechtstreeks aan de discussie mee te doen.

Toch kan zonder enig voorbehoud worden gezegd, dat de bijeenkomst bij allen zeer in de smaak is gevallen! Zozeer zelfs dat we uitzien naar een volgende keer. Ook de belangstellenden waren zeer in hun nopjes; we zien ze zeker terug.

Nu moet men niet denken dat ik de waarde van de lezing ontken. Voor velen betekent zij evenveel als het gesprek. Maar het luisteren naar een lezing is voor de meesten meer een passieve bezigheid. Als de belangrijkste factor van het groepsgesprek zie ik wel de zelfwerkzaamheid waartoe de aanwezigen worden gedwongen. De gespreksleider houdt de groep - al dan niet na een korte inleiding - een aantal concrete vragen voor, die stuk voor stuk ter discussie worden gesteld. Op deze manier raakt men persoonlijk bij het onderwerp betrokken. Er wordt gewerkt, ook al zegt niet iedereen iets. Een gesprek noodt tot meedoen, tot meedenken! De deelnemers zijn tot het laatste toe ingespannen bezig. Een en ander werd door alle deelnemers bevestigd. Het zou wel heel toevallig genoemd moeten worden, dat ik niet de enige was die met hoofdpijn naar huis ging. We zullen maar hopen, dat dit niet altijd gebeurt, het zou het "groepsgesprek" misschien in discrediet kunnen brengen.

Deze "pijnlijke" ervaring is overigens een niet te weerleggen bewijs dat er wat van ons werd gevraagd.

Hierop aansluitend kan ik zeggen, dat niemand naar huis ging met het gevoel: ik heb er niets van begrepen. De gespreksleider kan vrij snel be-

oordelen of het besprokene al dan niet te moeilijk is en het gesprek aanpassen aan het intelligentie-peil van de groep. Een overigens niet eenvoudige taak, dunkt mij.

Een ander voordeel van het gesprek is m.i. het snel kunnen voorkomen van misverstanden. Anders loopt het gesprek vast.

Bezwaren zijn er zeker tegen het groepsgesprek aan te voeren. Tijdens de discussie worden vragen opgeworpen, die wel verband houden met hetgeen wordt gezegd, maar die buiten het schema vallen. De opzet van het gesprek laat niet toe, dat op dergelijke vragen wordt ingegaan. Dit is te betreuren, het gesprek dreigt wellicht minder spontaan te worden. Het lijkt mij minder gelukkig op die vragen in een volgende bijeenkomst terug te komen. De oorzaak van bedoelde vragen is dan moeilijk te achterhalen.

Zou er een oplossing gevonden kunnen worden, zodanig, dat het onderwerp op meerdere bijeenkomsten wordt behandeld en dat op die manier wat uitvoeriger van gedachten kan worden gewisseld?

Bij deze enkele opmerkingen wil ik het laten. U kunt ervan overtuigd zijn, dat het groepsgesprek in Tilburg is ingeslagen.

Mevrouw G. Gijzen-Frist.

-o-o-o-

ZONDAG 16 JUNI

SPREKERSCONFERENTIE

HEBT U GENOTEERD ?

Met ingang van woensdag 28 november j.l. werd
het C E N T R A A L B U R E A U van het
HUMANISTISCH VERBOND overgeplaatst naar:
OUDE GRACHT 152 - UTRECHT

=======